

Karar Tarihi :01.02.2017

Karar No : 13320152-050.02.04-04/9

ESKİŞEHİR OSMANGAZI ÜNİVERSİTESİ
MAHMUDIYE HİPPOTERAPİ UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
ENGELLİ VE İHTİYAÇ SAHİBİ BİREYLERE AT YARDIMLI MÜDAHALELER YÖNERGESİ
1. BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde- 1(1) Bu Yönerge:

ESOGÜ Mahmudiye Atçılık Meslek Yüksekokulu bünyesinde uygulama alanı bulunan Mahmudiye Hipoiterapi Uygulama ve Araştırma Merkezinde, ülkemizde çeşitli nedenlerle bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlikleri açısından yaşlılarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bedensel, zihinsel, görme, işitme, dil ve konuşma kayıpları bulunan veya psikolojik rahatsızlığı olan ya da kişisel nedenlerle atların iyileştirici yönünden faydalanmak isteyen ihtiyaç sahibi bireyleri at üzerinde ya da yerde, tedavi ya da sadece atlarla kaliteli zaman geçirme sürecini planlamak, sosyal yaşamlarına katkı sağlayacak aktiviteler arasında atlı faaliyetlerin yer alabilmesi için uygun şartları sağlamak, güvenli olarak etkinlik yapmak ve ihtiyaç duydukları konularda etkili süreçleri planlayabilmek, merkezde görev alan personel ile etkinliklerde yer alacak atların güvenli olarak faaliyet yapabilmelerini sağlamak ve merkezin uygulamalarını düzenlemek amacıyla oluşturulmuştur.

Kapsam

Madde-2 (1) Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi olan bireylerin At Yardımlı Müdahale taleplerini karşılamak, bu tür bireylerin at üzerindeki gelişimlerine katkıda bulunmak için gerçekleştirilecek uygulamaların doğru, güvenli ve bilinçli bir şekilde yapılabilmesi için gerekli usul, esas ve yöntemleri kapsar.

a) At yardımlı müdahalelerde, birlikte çalışmak durumunda kalacak, Sağlık lisansiyerleri olan, fizyoterapist, ergoterapist, dil konuşma terapisti, psikolog ve dünya genelinde kabul edilen ilgili alan terapisti uzmanları ile at ve atçılık konusunda yetkin tüm çalışanların, taşıyacakları nitelikleri ve sorumluluklarını tanımlar, görev alacak personel ve gerçekleştirilecek uygulamalara ilişkin, yetkinlik belgesini ve belge kullanımının devamlılığının kurallarını içerir.

b) At yardımlı müdahalelerde kullanılacak terapi atının özelliklerini ve refah koşullarını belirler, bu uygulamalarda kullanılacak atın uygunluğunun belgelenmesinin esaslarını ve belge kullanımının devamlılığının kurallarını içerir.

c) At yardımlı müdahalelerde, kullanılacak tesisin sahip olması gereken azami özellikleri ve bu anlamda yeterliliğinin esaslarını içerir.

Dayanak

Madde-4 (1) Bu yönerge, 15 Ocak 2017 tarihli ve 29949 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mahmudiye Hipoiterapi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde-4 (1) Bu yönergede geçen;

a) **ESOGÜ:** Eskişehir Osmangazi Üniversitesini

b) **Rektörlük:** ESOĞÜ Rektörlüğünü

c) **Müdürlük:** ESOĞÜ Mahmudiye Hipoiterapi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğünü

ç) **ESOGÜ MAMYO:** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mahmudiye Atçılık Meslek Yüksekokulunu

d) **Federasyon:** Türkiye Binicilik Federasyonunu

e) **Engelli Birey:** Çeşitli nedenlerle bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlikleri açısından yaşlılarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bedensel, zihinsel, görme, işitme, dil ve konuşma kayıplarından bir ya da birden fazlasını taşıyan veya psikolojik rahatsızlığı olan bireyleri,

f) **İhtiyaç sahibi birey:** Kişisel nedenlerle atların iyi edici yönünden faydalanmak isteyen bireyleri

g) **At Yardımlı Müdahaleler:** Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylere atlarla uygulanan tedavi, terapi, sportif, sosyal, eğlence ve kültürel amaçlı etkinliklerin tümü,

ğ) **Atlı Terapi Uygulaması:** Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylerin, atların bulunduğu bir ortamda, atın yanında, atın üzerinde veya yerde kaliteli ve güvenli zaman geçirme genel sürecini, (Kalite, sürecin içinde yer alacak olan her unsurun tanımlanmış ve belirlenmiş standartlarda olmasını ifade eder.)

h) **At Yardımlı Müdahaleler Eğitimi:** At yardımcı müdahale çeşitleri, özellikleri, uygulama biçimleri, uygulandığı tesis özellikleri, bu alanda görev alan uzman ve personelin çalışma usulleri, görev tanımları, kullanılan atların özellikleri, bu müdahalelerden yararlanmak isteyen engelli ve/veya ihtiyaç sahipleri ile ilgili genel bilgileri kapsayan herkese açık eğitimi,

i) **At Yardımlı Müdahaleler Eğitimi Katılım Belgesi:** Eğitim İçeriği At Destekli Müdahaleler Eğitimi olan, Federasyon tarafından onaylanan yurt içi ya da yurt dışından uzmanlarınca veya üniversite ve yükseköğretilerin ilgili bölüm ya da programları tarafınca verilen, onaylı uzmanın/kurum/kuruluş yetkilisinin ve federasyonun başkanının imzası bulunan, en az 35 saatlik kursa katılarak alınan belgeyi

ii) **Atlı Terapi Binicilik Antrenörü:** Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylerin, atların bulunduğu bir ortamda, atın yanında, atın üzerinde veya yerde kaliteli ve güvenli zaman geçirme sürecini planlayan, uygulayan, binicilik sporu ve eğitmenliği alt yapısına sahip, doğal atçılık yöntemlerini ve at karakterlerini bilen, terapi atı yetiştirme ve kullanmaya yetkin, değişik hastalık tanımlarını ve etkilerini bilen, engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylerle çalışma pratiğine sahip, Engelli ve/veya ihtiyaç sahibinin at yardımcı müdahaleler sırasında, zaman, mekan, donanım, at ve atçılık alanındaki teknik detaylarla ilgili tüm değişkenleri göz önüne alan, gerçekleştirilecek faaliyet hippoterapi ve/veya at destekli terapiler ile ilgili olduğunda, uygulamanın Sağlık lisansiyerleri ve dünya genelinde kabul edilen ilgili alan uzmanlarınca planlanan seviyeye ulaşmasından at, tesis, donanım, ve atçılık alanındaki diğer teknik detaylardan yükümlü olan kişiyi

j) **Atlı Terapi Binicilik Antrenörü Sertifikası:** Federasyonun vizeli antrenörleri, Atçılık Meslek Yüksekokul Mezunları ve/veya dengi antrenörlük belgelerine sahip, 18 yaşından büyük kişilerin, Atlı Terapi Binicilik Antrenörü olabilmek için, federasyonca ya da yetkilendirilmiş kurumlarda açılan eğitimleri tamamlayan ve şartlarını yerine getiren kişilere verilen sertifikayı

k) **Hippoterapi:** Nöromüsküler disfonksiyonu olan hastalarda fonksiyonel limitasyonların, yetersizliklerin ve bozulmaların tedavisinde fizyoterapistler; algı yetersizlikleri, iletişim sorunları, travma sonrası stres bozukluklarının iyileştirilmesinde psikologlar; iş uğraşı terapistleri ve konuşma terapistleri tarafından atın hareketlerinin, davranışlarının ve atlı faaliyetlerin bir tedavi stratejisi olarak kullanılmasını tanımlar.

l) **Hippoterapi Uygulayıcısı:** Sağlık lisansiyerlerinin (fizyoterapist, ergoterapist, dil konuşma terapisti, psikolog ve dünya genelinde kabul edilen ilgili alan terapistleri) hippoterapi uygulamaları içerisinde kullanılan atın hareketi ve davranışını bilen, uzman olduğu alanda at üzerindeki veya atın kullanıldığı alanda tedaviyi planlayan ve engelli bir bireyin at ile beraberliğindeki sorumluluğunu alabilen, engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireyin, uygulayıcı personelin ve atın can güvenliğinin temini konusunda ihtiyaç duyulan standart, yetkinlik düzeyinin sağlanması için atçılık alanındaki temel eğitimler sonucunda yeterlilik belgesi olan hippoterapi uygulayıcısı sertifikası sahibi kişileri

m) **Hippoterapi Uygulama Sertifikası:** Federasyon tarafından tesis ve atların standartları kabul edilmiş eğitim merkezlerinde gerçekleştirilen kurs ve benzeri programlarda yürütülen eğitimler sonucunda Sağlık lisansiyeri olan uzmanlara verilen belgeyi

n) **Tesis:** Gerçek, kamu veya tüzel kişiler tarafından engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylere hippoterapi, atlı terapi, at destekli her türlü faaliyet ve binicilik sporu yaptırmak amacı ile kurulan, uygunluğu Federasyon tarafından onaylanmış tesisleri, (Bu yönergede, ESOGU MAMYO At Bakım ve Binicilik Uygulama Tesisini)

o) **Tesis Sorumlusu:** Merkez Müdürü tarafından görevlendirilen tesiste yürütülen faaliyetlerin kontrol ve düzenini sağlayan kişiyi

ö) **Tesis Yeterlilik Belgesi:** Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylere at yardımcı müdahale yapılacak, binicilik tesisleri açmak ve işletmek amacıyla ilgili yasalar çerçevesinde başvuran ve federasyon mevzuatındaki tesis için engelli birey, at ve çalışan personelin güvenliği ve uygulanan çalışmanın gerektirdiği özellikleri ile ilgili gerekli yükümlülüklerini yerine getirmiş gerçek, kamu veya tüzel kişilere federasyonca verilen belgeyi

p) **Terapi Atı:** Federasyon tarafından Ek-1'de belirtilen ve federasyonca yetkilendirilmiş uzman veya üniversitelerce, engelli birey ve personelin, planlanan çalışmayı güvenli bir şekilde başarıyla gerçekleştirilebilmesi için kullanılacak atın uygunluğu ile ilgili Terapi Atı testinden başarıyla geçen federasyonca sertifikalandırılmış at veya ponyeleri,

r) **Terapi Atı Testi:** Federasyon tarafından Ek-1'de belirtilen özellikleri taşıyan terapi atına federasyonca yetkilendirilmiş uzman veya üniversitelerce uygulanan, Terapi Atı sertifikalandırılması için yapılan her yıl yenilenen duyarlılık testini,

s) **Terapi Atı Karnesi:** Terapi atı testinden ve veteriner kontrolünden geçmiş, aşıları yapılmış, ihtiyaç sahibi bireylere uygulanan At yardımcı Müdahalelerde kullanılan atlara Federasyon tarafından yılda bir onaylanarak verilen belgeyi,

ş)**Çekici:** Terapi atının bakımı ve donatılmasından sorumlu olan, atı uygulamalara hazırlayan, iniş, biniş ve seans sırasında atın kontrolünü sağlayan, seans sırasında atın tam istenen hareket(ler)i ile ilgili hippoterapi uygulayıcısı ve/veya atlı terapi binicilik antrenörü tarafından yönlendirilen, AtYardımlı Müdahaleler Eğitimi Katılım Belgesi sahibi kişiyi,

t)**Yan Yürüyücü:** Atı hazırlayan, engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireyin hazırlanmasına yardım eden, kullanılacak tüm materyalleri uygulama için hazırlayan, ata biniş ve inişlerde, hippoterapi uygulayıcısının ve/veya atlı terapi binicilik antrenörünün yönlendirmesi ile engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireyin atın üzerindeki pozisyonunun korunmasını, hastanın güvenliğini sağlayan, atyardımlı müdahaleler eğitimi katılım belgesi sahibi kişiyi,

u)**Eğitim ve Sertifika Programı:** Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylere uygulanan at yardımlı müdahalelerde hippoterapi uygulayıcısı, atlı terapi binicilik antrenörü, çekici, yan yürüyücü, gibi Engelli ve / veya ihtiyacı sahibi bireyler için yapılan, at kullanılarak gerçekleştirilen faaliyetlerde görev yapan kişilerin eğitimi kapsamındaki her türlü sertifika, kurs, seminer, staj ve sair eğitim programlarını,

ü)**Muvafakatname:** Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireyin at binebilmesi ya da atlı faaliyetlere katılabilmesi için yasal velisinin imzaladığı belgeyi (**Ek-2**)

v)**At Binebilir Raporu:** Doktorlar tarafından engelli bireyin ata binmesinde bir mahsur olmadığını belirten, üzerinde uzmanın açık kimliği, sahip olduğu sertifika adı ve numarasının yazılı olduğu açıklamalı rapor yada onaylı belgeyi,

y)**Doğal Atçılık Yöntemleri:** Günümüzde at eğitiminde temel alınan öğrenme teorisi gereği, atın doğduğu andan itibaren uygulanan, at ile insan arasında kurulması zorunlu olan güven ilişkisini oluşturacak doğru beden dili ve uygun uyaranlar kullanılarak gerçekleştirilen atın refahı ve binicinin güvenliğini esas alan at insan ilişkisini,

z)**Çalışma Seansı:** İçinde uzun molalar verilmeyen at ve binicinin uzmanlar ve görevliler denetiminde gerçekleşecek çalışma süresini.

aa)**Padok:** Çevresi çitlerle çevrili, atların serbest olarak gezinebildikleri çayır ya da kumlu zemine sahip alanları,

ab)**Manej:** Etrafı çitlerle çevrili, üstü kapalı veya açık ve zemini atın sağlıklı yürüyüş şekillerine elverişli, at ve binicilerin çalışma alanını

ac)**Katılımcı Bilgi Formu:** At Yardımlı Müdahalelerden yararlanacak olan Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylerin kişisel bilgileri, sağlık durumu, bireye ait iletişim ve adres bilgileri, yasal velilerine, doktorlarına ait iletişim bilgilerinin yer aldığı, başvuru sahibi yada yasal velisi tarafından doldurulan, verilen bilgilerin doğruluğunun taraflarca onaylandığı formu

aç)**Katılımcı:** At Yardımlı Müdahalelerden yararlanacak olan Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireyleri ifade eder.

2. BÖLÜM Esas Hükümler

Uygulama

Madde-5 (1)Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylere uygulanacak olan At Yardımlı Müdahaleler, uygulamaya uygun olarak, sertifika/belge sahibi personel (Hippoterapi uygulayıcısı, Atlı Terapi Binicilik Antrenörü, Yan Yürüyücü ve Çekici) tarafından gerçekleştirilir. Personelin yetkinlikleri, uygulama yapılan tesisin tesis yeterlilik belgesi, kullanılacak olan atların uygunluk testi, federasyonca onaylanır.

(2) Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylere uygulanacak At Yardımlı Müdahalenin gerçekleşeceği çalışma senası; içerisinde at ve binici için uzun molalar verilmeyen eğitim süresidir. Her atlı çalışma seansı atın 3 boyutlu hareketinin bireye faydalı olabilmesi için, en az 20, en fazla 30 dakika olmalıdır. Her seans arası kullanılan at en az 1 saat at dinlenmeli ve bir at bir günde 4 seanstan fazla kullanılmamalıdır. Her atın çalıştığı saatler ve bu esnada yaptığı çalışmaların içeriği, atlı terapi binicilik antrenörü tarafından yazılı olarak kaydedilir.

(3)Hippoterapi uygulayıcısı, engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylerin at yardımlı müdahaleler içinde yer alan tedavi ya da iyileştirme süreçlerini planlar ve uygular. Tedavi ile ilgili süreç sadece hippoterapi uygulayıcıları tarafından yürütülür. Çalışma seansı içinde engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireyler ile ilgili gerçekleştirilen tüm çalışmalar ve gözlemler hippoterapi uygulayıcısı tarafından yazılı olarak kaydedilir. Bu çalışmalar sırasında Hippoterapi uygulayıcısının hem at hem engelli ve/veya ihtiyaç sahibi birey ile yalnız çalışması, engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireyin, hippoterapi uygulayıcısı olarak kendisinin ve atın güvenliğini riske sokabilir. Bu nedenle, çalışmalar sırasında Atlı Terapi Binicilik Antrenörü, yan yürüyücü ve çekici, hippoterapi uygulayıcısına yardım eder. Hippoterapi uygulayıcısı aynı zamanda federasyonca

onaylı ya da üniversitelerin atçılık antrenörlüğü ön lisans programı mezunlarına verilen at antrenörlüğü belgesi sahibiyse Atlı Terapi Binicilik Antrenörüne gereksinim duymayabilir.

(4) Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylerin at yardımcı müdahaleler içinde atlarla yapılacak sportif, sosyal, kültürel ve eğlencelifaaliyetler, Atlı Terapi Binicilik Antrenörü tarafından planlanır ve gerçekleştirilir. Faaliyetin özelliğine göre çekici, yan yürüyücü ile birlikte çalışılmasına Atlı Terapi Binicilik Antrenörü karar verir.

(5) Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireyler, kendileri ya da yasal velilerinin tedavi ya da iyileştirme süreçlerine veya atlarla sportif, sosyal, kültürel ve eğlenceli faaliyetlere katılmaları ile ilgili yaptıkları başvuru belgeleri içinde doktorları tarafından verilen at binebilir raporu yer almalıdır. Yapılan başvuruya uygun olarak belirlenen faaliyet süreci; engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireyin kendisi ya da yasal velisinin okuyarak yürütülecek çalışmalardaki kural ve riskleri kabul ettiklerini belirten muvafakat nameyi imzalayarak onaylamalarını takiben başlar.

(6) Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylerin at yardımcı müdahaleler içinde, tedavi ya da iyileştirme süreçlerine veya atlarla sportif, sosyal, kültürel ve eğlenceli faaliyetlere katılmaları için, her katılımcıya bir dosya açılır. Dosyada doktor raporu, mavaffakatname, katılımcı bilgi formu ve uygulanacak çalışma programı yer alır.

(7) Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylerin at yardımcı müdahaleler içinde kendisi için Hippoterapi uzmanları ve/veya Atlı Terapi Binicilik Antrenörü tarafından bir çalışma programı düzenlenir. Program gün ve çalışma seanslarının saatleri belirtilerek hazırlanır.

(8) Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylerin at yardımcı müdahaleler için her katılımcıya uzmanlarınca hazırlanan çalışma programında katılımcı tarafından ödenecek seans ücreti Mahmutiye Hippoterapi Uygulama ve Araştırma Merkezi Döner Sermaye Biriminin teklifi ve ESOGÜ Rektörlüğü Yönetim Kurulunun onayı ile ilan edilir.

At Yardımlı Müdahalelerde Yer Alacak Personel

Madde-6(1) Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylere uygulanan at yardımcı müdahaleler sırasında görev alacak kişilerin (hippoterapi uygulayıcısı, atlı terapi binicilik antrenörü, at yardımcı müdahalelerde çekici ve yan yürüyücü), Federasyonca ve/veya federasyon tarafından uygunluğu kabul edilen eğitim merkezlerince verilen belgeye/sertifikaya (At Yardımlı Müdahaleler Eğitimi Katılım Belgesi, Atlı Terapi Binicilik Antrenörü Sertifikası, Hippoterapi Uygulama Sertifikası) sahip olması şarttır.

(2) Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylere uygulanan at yardımcı müdahaleleri için düzenlenen Eğitim Programları, federasyonun denetimine tabi ve federasyonca ilan edilen ve/veya edilecek olan şartlara uygun olmak kaydıyla ulusal kurumlar ve federasyonca tanınan ulusal veya uluslararası kurumlar tarafından yurtiçinde gerçekleştirilir. Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylere uygulanan At Yardımlı Müdahalelerde çalışacak personelin sahip oldukları katılım belge ve sertifikaları ve kullanılan atların sertifikalarının vizeleri her yıl, at yardımcı müdahalelerde bulunacak çalışanların güncellemelerinin vizeleri ise iki yılda bir federasyonunun onayına sunulur. Güncellemeler Federasyonca ve/veya federasyon tarafından uygunluğu kabul edilen eğitim merkezlerince belirlenen Eğitim ve Sertifika Programı dahilinde düzenlenir.

(3) Tesiste görev yapan tüm personel; katılımcı, personel ve atları ilgilendiren bir acil durum karşısında **EK-4'te** belirtilen Acil Durum Çalışma Planını uygulayarak. Tüm personel her ayın ilk haftası Acil Durum Çalışma Planı ile ilgili bir tatbikat yapmak zorundadırlar. Tatbikatın organizasyonu, merkez müdürlüğü tarafından gerçekleştirilir. Tatbikata katılanlar ve tatbikat içeriği müdürlük tarafından görevlendirilen bir personel tarafından kaydedilir, arşivlenir.

Terapi Atlarının Özellikleri, Seçimi ve Bakımı

Madde 7- (1) At seçimi, tesisin kendine özgü ihtiyaçları ile belirlenir. Atın yaşı, sağlığı, sağlık geçmişi, atın davranışsal geçmişi ve mizacı, engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylere uygulanan at yardımcı müdahale ve her türlü binicilik faaliyetinin güvenliğini sağlamak açısından önemli olup, bu faaliyetlerde kullanılan Terapi Atları, federasyon tarafından onaylanarak verilen at karnesine sahip olmalıdır.

(2) Onaylanmış at karnesine sahip terapi atlarının taşınması gereken özellikleri **Ek-1'de** belirtilmiştir.

(3) Terapi atının refahı, eğitim ve kondisyon programını etkili şekilde uygulama becerisine sahip deneyimli personel (Atlı Terapi Antrenörü, Çekici ve Yan Yürüyücü) tarafından düzenli olarak çalıştırılmasına bağlıdır. Terapi atlarının eğitiminin ve sağlığının sürdürülebilirliği Atlı Terapi Antrenörünün sorumluluğundadır. Özel korkuları, hassasiyetleri ve kötü huyları olan atların bu problemlerinin çözülmesi ve problem devam ediyorsa kullanılmaması gereklidir.

(4) Topallık, sırt ağrısı ve cidago yarısı gibi sağlık problemleri atın performansını ve mizacını etkiler. Sağlam olmayan bir at problem çözümlene dek programdan çıkartılır.

(5) Atların tırnakları her gün düzenli olarak kontrol edilmeli, en az 45 günde bir tırnağın düzeltilmesi ve/veya nallanması da dahil olmak üzere uygun tırnak bakımı yapılmalıdır. Düzenli bir şekilde Atların, Atlı terapi binicilik antrenörü tarafından genel sağlık durumu kontrol edilmeli, veteriner hekimlerce aşılmalı ve parazit ilaçları uygulanmalıdır. Dişler kontrol edilmeli ve uzmanlar tarafından gereken şekilde törpülenmelidir. Bunların kaydı tutulmalı ve istendiğinde federasyon yetkilisine gösterilebilmelidir.

(6) Her bir at için, atların gereken günlük oranda beslenmesini sağlayan yazılı beslenme tabloları tutulmalıdır. Beslenme tabloları tesis içinde atların bakımlarının yapıldığı alanda kolayca görülebilen bir yere asılmalı ya da kolayca erişilebilmelidir.

(7) Atlar mutlaka her gün hem fiziki hem psikolojik sağlıklarını koruyabilme açısından tek yahut sürü olarak padoğa çıkmalıdır.

(8) Atlara taşıyabileceğinden daha ağır biniciler bindirilmemelidir. Yan yürüyücülerin risk anında müdahale edebileceği ağırlıkta biniciler ile atlı terapi ve bincilik çalışmaları yapılmalıdır.

Tesislerin Yeterlilikleri

Madde 8-(1) Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylere yönelik atlı faaliyetlerinin yapılacağı tesis ve tesis içinde yer alan kısımlar**EK-3**'te tanımlanan niteliklere uygun olmalı ve Federasyonca denetlenerek Tesis yeterlilik belgesi ile belgelendirilmelidir. Engelli ve/veya İhtiyaç Sahiplerine yönelik At Yardımlı Müdahaleler, Tesis Yeterlilik belgesi bulunmayan tesislerde gerçekleştirilemez,

Denetimler

Madde 9-(1) At Yardımlı Müdahalelerde bulunan tesis, terapi atları ve uygulamada görev yapan tüm personel, merkez yönetimince yetkilendirilmiş uzman kişi, kurum ve kuruluşlarca denetlenir.

3. BÖLÜM

Mali Yükümlülükler

Madde 10- (1) Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylerin Merkezden uygun şartlarda yararlanabilmeleri için, her yıl ESOGÜ Mahmudiye Hippoterapi Uygulama ve Araştırma Merkezi Döner Sermaye Birimince tespit edilen ve ESOGÜ Rektörlüğü Yönetim kurulunun onayına sunulan seans bedelleri ilan edilir. Katılımcıların ödemeleri makbuz karşılığında gerçekleşir.

4. BÖLÜM

Son Hükümler

Yönetmelik Yer Almayan Konular

Madde 11- (1)Bu Yönergede hüküm bulunmayan hususlarda ESOGÜ Rektörlüğü Yönetim Kurulu karar verir.

Yürürlük

Madde 12 - (1)Bu Yönerge, ESOGÜ Rektörlüğü Senatosunun onayı ile yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 13 - (1)Bu Yönerge hükümleri ESOGÜ Mahmudiye Hippoterapi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü tarafından yürütülür.

Ek – 1

TERAPİ ATININ TAŞIMASI GEREKEN ÖZELLİKLER.

a) Veteriner Hekim tarafından takip edilerek onaylanan, sağlıklı olduğu belgelenmiş atlardır. Atlı terapi ihtiyaç duyulan atın 3 boyutlu hareketinin gerçekleşebilmesi açısından atın ayaklarında, bacaklarında, sırt ve omuzlarında sakatlığı olmamalıdır.

b) Tımar edilirken, eyerlenirken, rampadan biniş ve inişler esnasında, egzersizler sırasında ve duruşta yapılan faaliyetler esnasında sakın kalabilmelidir. Tekerlekli sandalye yada engelli bireylerin kullandığı yardımcı ekipmanlardan ürkmemeli, seanslarda kullanılan oyuncaklara tepki göstermemelidir. Diğer atların yanında da sakın durabilmelidir. Yüksek sesler, gürültüler, rüzgar ve ani hareketler gibi dış etkenlere tepki vermemeli hoşgörülü olmalıdır.

c) Hareketleri ritmik, adımları 4 zamanlı (adeta) yürüyüşüne uygun olmalıdır.

ç) Yeni şeyler öğrenmeye hevesli olmalı, yeni durumlara kolay adapte olmalıdır.

- d) Tekme atma, ısırma ve benzeri kötü huyları olmamalıdır.
- e) Yedekte yürümeye, lonjda çalışmaya, uzun dizginle yerden yönetilmeye, voltij pozisyonlarına eğitilmiş olmalıdır.
- f) Ayrık atlar güvenlik açısından kullanılmamalı iğdiş edilmelidir.
- g) Tüm terapi atları federasyon ve /veya federasyonca görevlendirilen kişi/kurumlarca “Terapi Atı Testinden” geçirilerek sertifikalandırılmış olmalıdır.

EK –2

MUVAFKATNAME

...../...../.....

At yardımcı müdahalelerden faydalanacak olan engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bulunan kişi yada kişinin veli yada vasisi olarak bu belgeyi imzalamayı kabul ediyorum.

Atlarla yapılan aktivitelerin tüm risklerinin bilincinde olduğumu, ayrıca atın büyüklüğünü, kuvvetini, ağırlığını, hassas ve ürkek bir hayvan olmasından kaynaklanabilecek ani hareketlerde bulunabileceğini anladığımı ve kabul ettiğimi, şahsen/velisi/vasisi olarak tarafıma atlarla ilgili genel bilgi verildiği beyan ederim. Atlarla yapılan faaliyetlerin risk taşımamasından dolayı, Türkiye Binicilik Federasyonu tarafından yetki belgesine sahip, sertifikalı at, eğitmen ve tesislerde yapılan engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylere yönelik binicilik faaliyetlerinde oluşabilecek bir yaralanma ya da ölümünden dolayı Mahmutiye Hippoterapi Uygulama ve Araştırma Merkezi bünyesinde faaliyet gösterenlere ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Rektörlüğüne karşı dava açmayacağımı peşinen kabul ve beyan ederim

Altta imzası bulunan kişi olarak Mahmutiye Hippoterapi Uygulama ve Araştırma Merkez personelinden şahsım ya da velisi/ vasisi bulunduğum engelli ve/veya ihtiyaç sahibi kişi adına güvenlik ile ilgili bilgi ve destek isteyebileceğimi, ancak aynı zamanda “her an gözetim altında olmayacağı(m) gerçeğinin de” bilincinde olarak kişisel güvenlik konusunda daima dikkatli bulunulması gerektiğini kabul ederim. Bu gibi serbest zamanlarda at yardımcı müdahalelerden yararlanan kişinin veli ya da vasisi olarak sorumluluğun tarafımda olduğunu taahhüt ederim.

Bu formda verilen bilgilerin doğruluğunu kabul eder, tarafımda eksik/yanlış bilgi verilmesi halinde oluşabilecek her türlü; maddi, manevi ve sağlık problemlerinde sorumlu olacağımı ve ilgili tesis ve/veya eğitmenlerden her hangi bir talepte bulunmayacağımı, bu muvafakatnameyi Mahmutiye Hippoterapi Uygulama ve Araştırma Merkezi Engelli ve İhtiyaç Sahibi Bireylere At Yardımlı Müdahaleler Yönergesinin 5. Maddesi kapsamında kabul ettiğimi beyan ederim.

Engelli ve/veya İhtiyaç Sahibinin Adı Soyadı

Veli Yada Vasisinin Adı Soyadı (Yasal Temsilci):.....

Talep Edilen Faaliyet:

Adres:.....

Telefon:.....

İmza:.....

Ek - 3

Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylere yönelik binicilik faaliyetlerinin yapılacağı tesislerin taşınması gereken özellikler.

a) Tesis yönetimi asgari güvenlik tedbirlerini almak ve acil durum prosedürlerinin personele dağıtılmasını ve tüm tesiste uygulanmasını sağlamak zorundadır (ek 5 tavsiye edilen acil durum planı).

b) Tesis içinde çalışan tüm personelin yaptıkları iş doğrultusunda bu işin kurslarını görmüş belgeli ve sertifikalı personel olması zorunludur. Bu sertifikaların güncellenmesi şarttır.

c) Tüm personelin ilk yardım kursu görmüş olup, tesiste ilk yardım malzemesi bulundurulması zorunludur.

ç) Tesis sorumlusu tesisten yararlan engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylere ait, güncel sağlık raporları, veli ve okulundan alınan gerekli izin kağıtları, engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireyin durumunu belirten dosyaları ve değerlendirme raporlarını temin etmeli ve tesiste bulundurulmalıdır.

d) Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylerin, at yardımcı müdahalelere katılımları için öncelikle uzman doktorlar tarafından her bir katılımcı için ayrı ayrı onaylı güncel sağlık raporu, ve bu rapora göre yine doktor tarafından verilen ata binebilir onayını gösteren belge/rapor tesiste bulundurulmak zorundadır. Down Sendromlu hastaların at yardımcı müdahalelerden yararlanabilmesi için Atlantoaksiyal İstabilite olmadığını belirtilen doktor onaylı rapor zorunludur.

e) Tesiste terapide kullanılan atların sertifikalı terapi atı olmaları için karakter ve fiziki durumlarının uygunluğu, yaşam koşullarının elverişliliği ve günlük psikolojik ve fiziki eğitimlerinin atlı terapi binicilik antrenörlerince konuya uygun şekilde yapılıyor olması zorunludur.

f) Terapi atlarının koşum takımlarının, ata ve yapılacak at yardımcı müdahalelere uygunluğu güvenlik için zorunludur. Söz konusu malzemeler tesis içinde korunaklı, ayrı bir alanda tutulmalı, temizliği, bakımları her gün düzenli olarak yapılmalıdır. Malzemelerin bakımları Atlı Terapi Binicilik Antrenörünün sorumluluğundadır.

g) At Yardımlı Müdahalelerin yapılacağı manej, maximum 800 m² minimum 300 m² olmalıdır. 800 m² den daha büyük manejler ikiye veya üçe bölünerek çalışılabilir. Daha büyük manejde atların ve ekibin kontrolü ve güvenliğini sağlamak zorlaşacak, daha küçük bir manejde ise atların 4 zamanlı (adeta) yürüyüşleri ritmik olamayacaktır. Çalışmaların yapılacağı alanın güvenli olması için manejin zemini en az 5 cm, en fazla 10 cm kalınlığında kum, çeltik ya da prosol ile kaplı olmalıdır. Atların otlama istekleri düşünülerek çim zemin kullanılmamalıdır. Tesis içinde engelli ya da ihtiyaç sahibi bireyi, personel ve atı tehlikeye düşürecek, yapı, ya da yapı malzemeleri ve benzeri tüm tehlike oluşturacak unsurlar yer almamalıdır. Belirli aralıklarla zeminin taraktöryada benzeri ekipmanlar ile düzenlenebilmesi için uygun girişleri bulunmalıdır. Manej düzenli olarak sulanabilmelidir. Padok ve eğitim alanları en az 115 cm yükseklikte kırıldığında sivri uçlar bırakmayacak özellikte ve en az 3 cm kalınlığında ahşapla çevrelenmiş olmalıdır. Manej dikdörtgen, kare ya da daire şeklinde olabilir ve dışarıdan atı korkutacak tüm etkenlerden arındırılmış olmalıdır. Açık manejlerde drenaj zorunludur. At ve çekicilerin zorlanmadan ritmik bir şekilde yürüyebilmeleri için genel şartların sağlanması gerekir.

ğ) Terapi atlarının işi zordur, üzerinde engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireyi taşımak sabır, denge ve cesaret ister, terapi atlarının psikolojik olarak rahatlaması için tesiste at sayısı dikkate alınarak kum ya da çim zeminli uygun padokların bulunması, atların yaşam standartlarının en üst düzeyde olması şarttır. Dinlenme padokları her at için 12 m² 'den büyük olmamalıdır, gezinti padokları ise her at için en az 200 m² olmalıdır. Sürü olarak salınacak atlar için küçük padoklar atların birbirlerini yaralama riski nedeniyle tercih edilmemeli ve geniş tutulmalıdır.

h) Engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylerin atlı faaliyetleri sırasında kendilerine refakat etmek amacıyla yanlarında gelen ailelerinin ve engelli bireylerin seanslar sırasında kullanacakları çevre şartlarından korunaklı bekleme alanları gibi sosyal tesis bulundurulması zorunludur. Tüm tesis içinde yürüme alanları, zeminler ve tuvaletler engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylerin kullandıklarına uygun standartlarda olmak zorundadır.

ı) At barınaklarında her at için belirlenmiş en az 9 m² alan yer almalıdır. Terapi Atları her bir at için söz konusu belirtilen en az alana uymak kaydıyla toplu olarak ya da her at için ayrı loca (box) şeklinde de oluşturulan tavlalarda barınmalıdırlar. Her loca (box)/tavla içinde yemlik mecburidir, otomatik suluk olmayan

loca (box) /tavlalarda, içinde içi su dolu askılı kova kullanımı zorunludur. Tavla ile manej arası uzak olmamalıdır. Aydınlatma, havalandırma, ayak yıkama yeri (Duş), eyer odası mecburidir.

i)Ot, sap, saman yem, talaş yada altlık malzemesi için depo (kapalı veya yarı açık) bulundurulması bir zorunluluktur. İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği uyarınca yangın emniyetinin alınması mecburidir.

j)Nalbanthane bölümü varsa kaymayan zemin, havalandırma ve aydınlatma olmalıdır.

Ek-4

Acil Durum Çalışma Planı

1-Tesiste çalışan tüm personele Acil Durum prosedürleri anlatılır ve uygulamalı çalışmalar ile personel karşılaşılabilecek olası durumlara hazırlanır.

2-Her uygulama ekibi içinde Müdür tarafından bir Acil durum yetkilisi belirlenir, kendisinin başına bir olumsuzluk gelmesi durumunda görev alacak ikinci bir yetkili de belirlenerek tüm çalışanlar haberdar edilir.

3-Acil durum anında Acil durum yetkilisinin yapması gereken işlemler şunlardır:

a) Üzerinde Acil durumun tanımının yapılacağı, ihtiyaç sahibinin adı, soyadı, cinsiyeti, yaşı, olay anı, yeri ve olayın kısaca tanımının yazılacağı Acil durum kartı atlı faaliyet süresince Acil Durum yetkililerinin yanında bulunur.

b) Acil durum yetkilisi olayın hemen ardından tehlikenin sürüp sürmediğine karar verir ve gerekli önlemi alır.

c) İhtiyaç sahibi olay sonrasında genel durumu kontrol edilinceye kadar ve gerek görülürse çağrılacak yardımın gelişine kadar yalnız bırakılmaz.

ç) Acil durum yetkilisi ihtiyaç sahibinin güvenliğinin sağlanmasını, ihtiyaç sahibinin ilk yardıma ihtiyaç duyup duymadığı, bilincinin açık oluşu, mevcut pozisyonunu bozmamaya özen göstererek genel vücut kontrolünün yapılmasını organize eder.

d) İhtiyaç sahibinin yaralandığı ya da sağlık desteğine ihtiyaç duyup duymadığına karar verir ve Tesis sorumlusuna her şartta bilgi verir ya da verilmesini sağlar.

e) Acil durumun gerçekleştiği zamanı dakika olarak acil durum kartına yazar.

f) İhtiyaç sahibinin adı, soyadı, cinsiyeti, olayın gerçekleştiği zaman, olay yeri, kısaca olayın gerçekleşme süreci acil durum kartına yazılır.

g) Acil durum yetkilisinin organize ettiği ve ihtiyaç sahibinin genel kontrolleri sonucu elde edilen verileri Acil durum kartında ihtiyaç sahibinin genel durumu için ayrılan kısma yazar.

4-Acil durum sonrası yapılacak işlemler şunlardır:

a)Acil durum kartında yazılı olan, tesis yönetimi tarafından daha önceden belirlenen acil durum anında aranacak destek ve yardım ihtiyacını karşılayacak kişiye, kurum ya da kuruluşlara olay ve ihtiyaç sahibinin genel durumu ile ilgili acil durum kartında yazılı olan bilgiler sırasıyla verilir,

b)Acil durum yetkilisi; ihtiyaç sahibinin çağrılan destek ve yardım ihtiyacını karşılayacak kişiyi, kurum ya da kuruluşun yetkililerini karşılar. Gelen kişilerin geliş saatini, gelen kişinin adını ve soyadını geldiği kurum ya da kuruluşun adını, ihtiyaç sahibinin yakını ise ad ve soyadını iletişim telefonlarını acil durum kartı üzerinde belirtilen kısma yazar,

c) İhtiyaç sahibinin teslimini yapar, Acil durum kartında yer alan kısmı imzalar ve tesis yöneticisine acil durum kartını teslim eder.

ç) Tesis yöneticisi ihtiyaç sahibinin önceden belirttiği ihtiyaç ya da özel bir anda ulaştırılması istenen yakınına acil durum kartında yazılan bilgiler ve ihtiyaç sahibinin son durumu ile ilgili bilgi verilir.